

Teosofia ja kasvissyöinti

Teosofisen Seuran jäsenyys ei mitenkään edellytä kasvissyöintiä. Monet teosofit, mukaan lukien monet Teosofisen Seuran johtajat, olivat kuitenkin menneisyydessä ja ovat myös nykyisin kasvissyöjiä, ja tietyt teosofiset periaatteet tukevat tällaista elämäntapaa.

Teosofia opettaa, että kaikki elämänmuodot ovat yhteydessä toisiinsa. Jo kauan ennen nykyistä kokonaisvaltaisuutta ja ekologiaa kohtaan tunnettua mielenkiintoa on muinainen viisaus viitannut kaikkien elävien olentojen välillä vallitsevaan suhteiden verkostoon, joka sen opetusten mukaan on heijastumaa siitä transsendenttisestä ykseydestä, josta kaikki on peräisin.

Seuran ensimmäinen ohjelmakohta käsittelee ihmiskunnan universaalia veljeyttä, mutta ei niinkään ihanteena, johon tulisi pyrkiä, vaan luonnossa ilmenevänä tosiasiana, joka perustuu kaiken elämän ykseyteen. Universaalin veljeyden ajatus voidaan laajentaa käsittämään muutkin elämänmuodot kuin ihmisen. Tällaisen asenteen vallitessa ei maata, runsaine lahjoineen, pidetä ihmiskunnan omaisuutena, joka on kypsä hyväksikäytettäväksi, vaan ajatellaan ennemminkin, että siitä tulisi huolehtia ja sitä tulisi käyttää harkiten ja myötätuntoisesti.

Toinen teosofinen perusopetus käsittelee sekä henkistä että fyysistä kehitystä luonnossa. Elämän kunnioitus, joksi Albert Schweitzer sitä kutsui, seuraa luonnollisesti kehitykseen perustuvasta suhtautumistavasta, kun ihminen tajuaa suhteensa kaiken elävän kanssa. Olemme erottautuneet eläinkunnasta, joka fyysisen kehityksen kannalta tarkasteltuna on lähimpänä ihmiskuntaa, erityisesti jos ajatellaan nisäkkäitä. Tästä seuraa halu olla vahingoittamatta mitään ja tämä halu perustuu herkkyyteen muissa luonnon valtakunnissa olevaa elämää kohtaan. Koska eläimet arvostavat elämäänsä ja pyrkivät välttämään tuskaa, ei kysymys ole, kuten filosofi Jeremy Bentham sen asetti, ”niinkään siitä osaavatko ne *järkeillä* tai osaavatko ne *puhua*, vaan siitä voivatko ne *kärsiä*?”

Monet, erityisesti itämaiset uskonnot, kuten hindulaisuus, buddhalaisuus ja jainalaisuus, painottavat kasvissyöintiä niin paljon, että sitä voidaan pitää miltei opinkappaleena. Sen juuret ovat *ahimsa*-käsitteessä. Tämä sanskritinkielinen sana käännetään kirjaimellisesti *tappamattomuudeksi*, mutta käytännössä se tarkoittaa paljon enemmän. 1900-luvulla elänyt teosofinen kirjailija ja opettaja Geoffrey Hodson viittasi siihen sanomalla, että ”se ei ole pelkästään negatiivista vahingoittamattomuutta vaan positiivista kosmista rakkautta”.

Tietyt järjestöt ja lahkot, joita toimii miltei jokaisen maailmanuskonnon piirissä, joko vaativat jäseniltään tai suosittelevat heille liha-tonta ruokavaliota. Esimerkiksi kristinuskon piirissä tällaisia ryhmiä esiintyy roomalaiskatolisista trappistimunkeista aina protestanttiseen suuntaukseen lukeutuviin seitsemännen päivän adventisteihin saakka. Ajanjaksoja, jolloin pidättäydytään lihansyönnistä – kuten perinteisesti tehdään paastoaikana – on myös löydettävissä lukuisissa uskonuunnissa. Kuuluessaan uskonnollisten kehotusten joukkoon kasvissyöinti saattaa yksinkertaisesti olla peräisin lauseesta ”älä tapa” tai lahkoihin sitoutumattomasta uskonnollisesta periaatteesta, jonka mukaan ihmisen tulee kohdella toisia (tässä tapauksessa eläimiä) siten kuin he haluaisivat itseään kohdeltavan, tai sitten kasvissyöintiä pidetään keinona puhdistautua tai jopa keinona harjoittaa itsekuria. Joissain tapauksissa pidetään kuitenkin kasvissyönnin todennäköisiä terveydellisiä etuja yhtä tärkeinä edellisten näkökohtien kanssa.

Monissa uskonnoissa tuodaan voimakkaasti esille fyysisen ruumiin pyhyys pitämällä sitä ”elävän Jumalan temppelinä”. Silloin vastuun ruumiin hyvinvoinnista lankeaa tämän temppelin käyttäjälle. Vahva ja terve ruumis on erityisen välttämätön niille ihmisille, jotka tietoisesti pyrkivät kasvamaan kulkemalla mahdollisesti jyrkkää henkistä polkua. Terveystyö on suurta etua silloin kun pyritään hyödyntämään piileviä lahjoja ja taipumuksia, samoin kuin toteutettaessa henkisen elämän perustoimintaa, muiden palvelemista.

On olemassa painavia tieteellisiä todisteita, jotka puoltavat hyvin valittua kasvisruokavaliota. Kasvissyöjillä on johdonmukaisesti havaittu olevan vähemmän valtimonrasvoittumista, kohonnutta verenpainetta, sydän- ja verisuonitauteja sekä tietyn tyyppisiä syöpäsairauksia. Jopa ”U.S. Senate Select Subcommittee on Nutrition and Human Needs” –komitea on raportissaan suositellut eläinrasvan käytön vähentämistä vähentämällä lihan kulutusta. Koska kasvissyöjille tavallisesti syntyy ainakin kohtalainen kiinnostus ravitsemusasioihin, niin myös käytettävien ruoka-aineiden valikoima usein paranee, kun liha jätetään pois ruokalistalta.

Tarkasteltaessa asiaa toiselta näkökannalta, on olemassa ilmeinen mahdollisuus, että sanonta ”olet sitä, mitä syöt” pätee emotionaalisisella tasolla yhtä hyvin kuin fyysiselläkin tasolla. Esoteerisessa filosofiassa tuodaan esille kerta toisensa jälkeen kreikkalainen tavoite ”terve mieli/terve ruumis”. Joogaperinteessä lihaa pidetään rajaisena eli stimuloivana ruokana ja sen sanotaan edistävän luonteen aggressiivisuutta ja hermostuneisuutta. Antibioottien, kasvuhormonien ja muiden lääkeaineiden käyttäminen karjankasvatuksessa sekä myrkyllisten ainejäämien kerääntyminen eläinkudokseen, voisi lisätä ikivanhaan opetukseen ajanmukaisen jälkikirjoituksen.

Tohtori Rajendra Prasadin, Intian Tasavallan ensimmäisen presidentin mukaan ”ravintomme ja ruokatottumuksemme muokkaavat melkoisesti ympäristöämme ja yleistä asennoitumistamme elämään” ja hänen neuvonantajansa Mahatma Gandhi on kirjoittanut: ”Ihminen voi helposti hallita intohimojaan, jos hän kontrolloi ruokavalioitaan.” Tohtori George Arundale, Teosofisen Seuran entinen presidentti, tarkoitti ehkä jotakin tämänkaltaista sanoessaan: ”Aina kun näen lihalla ja kaloilla lastatun päivällispöydän, tiedän katselevani sodan ja vihan siemeniä... Kun ihmiset kysyvät minulta, ’tuoko tulevaisuus mahdollisesti mukanaan sodan?’, vastaan heille, ’Kyllä, siihen asti kunnes kohtelemme eläimiä nuorempina veljinämme’.” Nykyään monet henkisesti suuntautuneet ihmiset tuntevat, että ruokavalion puhdistaminen liittyy mielen ja tunteiden puhdistamiseen ja on siksi tärkeää sisäisen elämän kannalta.

Menneinä aikoina, kun henkiset etsijät ja jopa varhaisimmat teosofit omaksuivat kasvissyönnin, ei lihan syömisen tiedetty vaikuttavan mitenkään haitallisesti muihin ihmisiin. Kuitenkin nykyään eläinten hoitoon perustuva maatalouden tehottomuus, sen yhteydessä tapahtuva maan ja luonnonvarojen tuhlaus ja sen osuus maailman nählähädässä, on noussut tarkastelun kohteeksi. Lihan syönnillä on kauas ulottuvia taloudellisia ja ekologisia seurauksia.

Päätös pidättäytyä liharavinnosta on ehdottomasti henkilökohtainen asia, huolimatta monista kasvissyönnin puolesta puhuvista syistä ja monista kuuluisista kasvissyönnin kannattajista, joita olivat esim. Shelley, Shaw, Tolstoi, Tagore, Heroditus, Pythagoras, Emerson ja Thoreau. Aivan kuten jokaisella yksilöllä on ainutlaatuiset kykynsä ja mahdollisuutensa, niin kukin asettaa asiat omaan tärkeysjärjestykseensä ja kokee jotkut teosofian esille tuomat asiat tärkeämmiksi kuin toiset.

Ihmiset, jotka tuntevat olevansa sopusoinnussa kasvissyönnin liittävän filosofian kanssa, voivat kuitenkin havaita, että sen toteutta-

minen käytännössä on paljon helpompaa nykyisin kuin mitä se oli joitakin vuosia sitten. Yksistään Yhdysvalloissa on arviolta kymmenen miljoonaa ihmistä, jotka ovat jättäneet lihan pois ruokavalioistaan. Kasvissyönnistä on olemassa paljon kirjallisuutta, myös houkuttelevia keittokirjoja. Useissa paikoissa on jo olemassa kasvisravintoloita ja ruoanlaittokursseja, ja kokeneet kasvissyöjät auttavat yleensä mielellään aloittelijoita. Heidän käytännöllisin ohjeensa kuuluu luultavasti näin: ”Säilytä yksinkertaisuus.” Vertaileva anatomia ja fysiologia sekä arkeologiset löydöt viittaavat siihen, että kasvispohjainen ruokavalio on ihmiselle luonnonmukainen. Liharuuan valmistamiseen liittyvä tavaton monimutkaisuus ei näin ollen ole välttämätöntä.

Omaksuttuaan kasvissyönnin tavakseen ihminen voi havaita, että hänen elämänsä tulee itse asiassa vähemmän sekasortoiseksi, varmasti halvemmaksi ja ehkäpä hieman rauhallisemmaksi sitä mukaa kun hän seuraa sisäistä pyrkimystä laajentaa tällä tavoin henkilökohtaista *ahimsan* harjoittamista. Arthur Schopenhauer on ilmaissut asian seuraavasti: ”En tiedä kauniimpaa rukousta kuin sen, jota hindut lausuvat... ’Vapautukoon kärsimyksestä kaikki, missä on Elämää!’.”

Kirjallisuutta aiheesta:

Kasvissyönti ja vegaanius elämäntapana (15,-)

Vegetarismi – eettinen näkökulma (11,-)

Halutessasi tietoa Teosofisen Seuran Suomen toiminnasta, paikallisista looseista, kirjamyynnistä, kirjastoista, ohjelmista jne, ota yhteyttä:

Teosofinen Seura ry

Vironkatu 7 C 2 · 00170 Helsinki
Puh. 09 135 6205 · Fax 09 135 7479

www.teosofinenseura.fi

e-mail: teosofinen.seura@netti.fi

Teosofisen Seuran toimintaa on Suomessa seuraavilla paikkakunnilla:

Helsinki, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kajaani, Kokkola, Kotka, Lahti, Lappeenranta, Lieksa, Mikkeli, Oulu, Pori, Porvoo, Raahe, Rauma, Rovaniemi, Tampere, Turku ja Vaasa. Suomen osastoon kuuluu lisäksi Tallinnan H.P.B.-looz.